

אגף תכנים, תכניות, הכשרה והשתלמויות

על סדר היום הזמנה לשיח - ינואר 2019 גליון מס' 166

70 שנים לייסוד הכנסת

בט"ו בשבט תש"ט (14 בפברואר 1949), התקיימה בבניין הסוכנות היהודית בירושלים הישיבה הראשונה של האספה המכוננת. הוחלט כי בית המחוקקים של מדינת ישראל ייקרא "כנסת". הכנסת חוגגת את היווסדה מדי שנה בט"ו בשבט, שהוא ראש השנה לאילנות, ולכן בעבר נהגו חבריה לצייין יום זה בטקסי נטיעות ברחבי הארץ. כיום מתקיים ביום זה בכל שנה טקס חגיגי לציון יום מיסודה וכינונה של הכנסת.

הידעת?

"הכנסת" - מקור השם, בשמה של "הכנסת הגדולה" שהייתה המוסד העליון של ראשי ישראל וחכמיה שהתכנס בירושלים לאחר שיבת היהודים מגלות בבל במאה החמישית לפני הספירה. מספר חברי הכנסת נקבע לפי מספר חברי הכנסת הגדולה, שמנתה 120 חכמים.

פתיחה:

- האם ביקרתם בכנסת? ממה התרשמתם בעת ביקורכם?
- מדוע חשוב שנכיר את פועלה של הכנסת ואת פועלם של חברי הכנסת?
- במדד הדמוקרטיה הישראלית, 2018 נמצא כי מידת האמון של הציבור בכנסת היא 30%. באילו דרכים ניתן להעלות את קרנה של הכנסת? כיצד אתם כבני נוער יכולים לפעול להיכרות מעמיקה עם הכנסת ועם חברי הכנסת?
- כיצד תוכלו להשפיע בנושאים חברתיים ציבוריים?

א. הכנסת אז והיום - חזון מול חזון

במליאת הכנסת הראשונה – בט"ו בשבט תש"ט, 14 בפברואר 1949 – עלה לנאום נשיא מועצת המדינה הזמנית (לימים נשיא המדינה הראשון), ד"ר חיים ויצמן. בנאום שנשא בפני חברי הכנסת ובפני האורחים המכובדים אמר דברים אלו:

היום אנו ניצבים על סף תקופה חדשה. יצאנו מפרוודור המשטר הזמני ואנו נכנסים לטרקלין של המשטר הדמוקרטי המסודר והקבוע. הכנסת הזאת נבחרה על ידי כל קהל אזרחי ישראל. רצון העם כולו בא לידי ביטוי חפשי ומלא בבחירות האלו. אנו ניגשים להקים את בנייננו הממלכתי על יסודות הוגנים ואיתנים – יסודות של חופש, שוויון, אחריות הדדית ומשמעת משותפת...

אנחנו העם שנתן פעם לעולם כולו את בשורת הרוח שהייתה ליסוד התרבות האנושית. עינו הבוחנת של העולם צופה עכשיו אלינו לראות איזו דרך נבור לנו בסידור חיינו, מה דמות נעצב למדינה שלנו. אחנו קשובה לשמוע אם תצא בשורה חדשה מציון ומה תהיה הבשורה. אכן לא קלים הם חבלי הלידה של בשורה חדשה. בשורת הרוח היוצר רואה אור רק לאחר הרבה עמל ויגיעה, סבל ותלאה. כוח היצירה של עמנו עומד במבחן חדש וחמור. חוקת יסוד זו שהוטל על הכנסת לקבוע לישראל היא אבן בוחן ראשית.

קישור לפרוטוקול המלא

ראש הממשלה דוד בן גוריון בטקס נטיעות בט"ו בשבט בשער הגיא, 1949

ראש הממשלה דוד בן גוריון עומד בשירת "התקווה" לפני תחילת ישיבת הכנסת הראשונה בירושלים, 1949

בישיבת הכנסת החגיגית שנערכה בט"ו בשבט תשע"ח (31 בינואר 2018) לרגל שנת ה-70 למדינת ישראל, נשא יושב ראש הכנסת ה-20, ח"כ יואל (יולי) אדלשטיין, דברים אלו:

כמו בכל שנה, את יום ההולדת שלנו אנחנו חוגגים בט"ו בשבט, ראש השנה לאילנות. יש לנו מה להתגאות בנטיעות הפרלמנטריות שלנו. בבית הזה מטופחים יום יום שתילי חוקים ופרחי תקנות שעזרים לקשט את מדינת ישראל. השורשים שלהם יונקים מן ההיסטוריה הארוכה של העם היהודי, שתמיד הייתה היסטוריה של חקיקה ופרשנות. יש לזה סיבה עמוקה מאד: האידיאל היהודי הוא אידיאל חברתי ולא אישי; האתגר המרכזי שלנו תמיד היה אתגר ה"יחד" ולא אתגר היחיד. מעולם לא ראינו בהתפתחות של הפרט הבודד מטרה חשובה בפני עצמה; מאז ומעולם עמדו לנגד עינינו שאלות מסוג אחר: איך אפשר ליצור הסדרים חברתיים ראויים וצודקים? מהי הצורה הנכונה שבה נוכל לעצב את ה"יחד" שלנו?

...מי שנמצא כאן יודע שהאנרגיות הזורמות במשכן לא מסגירות את הגיל האמתי שלו. הן דומות יותר לאלו של ילד בן שבע מאשר לאלו של איש בן 70, לטוב ולרע: מתרגזים כאן מהר – אבל גם מתפייסים מהר; יודעים טוב מאד לצעוק – אבל באותה מידה גם לצחוק. מי שנמצא כאן יודע שרוב הימים במשכן הם ימי חולין, פשוטו כמשמעו: המפעלים הגדולים ביותר של החברה הישראלית מתורגמים כאן לפרטים הקטנים ביותר. חומת ההגנה על הדמוקרטיה שלנו נבנית כאן מסעיף קטן ועוד סעיף קטן, שנדונים בוועדות ומוכרעים במליאה גם בשעות הלילה המאוחרות ולפעמים אפילו בבוקר של המחרת.

קישור לפרוטוקול המלא

שאלות לדיון:

- מהם הרעיונות המרכזיים בכל אחד מהנאומים? אילו מהמסרים מתקשרים לנושא השנתי של מערכת החינוך: שומרים על אחדות, שומרים על ייחודיות?
- עם איזה מהנאומים אתם מזדהים יותר? מדוע?
- בחרו שורה או קטע שמדברים אליכם במיוחד.
- מה משותף לשני הנאומים?
- אילו ערכים ואתגרים מודגשים בכל אחד מהנאומים?

סרטונים להעשרה:

"כשהתלמידים התחפשו לח"כים" (1:53 דק') – סרטון המתאר ביקור של

תלמידים מחופשים לחברי כנסת במשכן הכנסת בחג פורים.

"50 שנות משכן" (28:29 דק') – סרטון על תהליך הקמת משכן הכנסת בגבעת

רם. סרטה של הבמאית הדס לוי-סצמסקי, מתוך: שידורי ערוץ הכנסת, ערוץ

99.

"ביקור במשכן הכנסת" (9:50 דק') – סרטון המוצג למבקרים במשכן הכנסת

והמסביר על אודות תפקידי הכנסת ועל אודות אירועים היסטוריים הקשורים

לתולדות המשכן.

ב. נורמות וחוקים

הכנסת היא הרשות המחוקקת של מדינת ישראל. היא אחראית

לחקיקת חוקים, לאישורם ולתיקונם.

פתיחה:

הקרנת הסרטון "איך מחוקקים חוק בכנסת" (3:49 דק') – סרטון של תאגיד

השידור הציבור "כאן" העוסק בתהליך החקיקה.

- מה דעתכם על תהליך החקיקה כפי שהוצג בסרטון? ממה התרשמתם בסרטון?

משימה קבוצתית:

לפניכם כמה כתבות העוסקות בהצעות לחוקים הנמצאות בשלבי חקיקה שונים (אפשר לבקש מכל קבוצה להתייחס לכל הכתבות או לבקש שכל קבוצה תתייחס לכתבה אחרת). קראו את הכתבות והתייחסו לשאלות שלהלן, התכוננו להצגת עיקרי הדברים במליאה:

- תארו באיזה שלב של החקיקה נמצאת הצעת החוק (קריאה טרומית, קריאה ראשונה, שנייה או שלישית) לפירוט על שלבי החקיקה [לחץ כאן](#).
- אילו נושאים חברתיים הוצגו בכתבות? מהם הנימוקים לבקשות החקיקה?
- מה דעתכם על הערכים ועל הנורמות החברתיות שהחוקים מבקשים לקדם בחברה בישראל?
- באילו דרכים נוספות, פרט לחקיקה, אפשר לקדם ערכים ונורמות אלו?

הכתבות

[כתבה 1](#) - אושר בכנסת: חפיסות אחדות לסיגריות בצבע שהוגדר כמגעיל בעולם.

[כתבה 2](#) - תגובת בני נוער להצעת חוק העוסקת בסינון תכנים באינטרנט: דורשים אינטרנט מוגן ללא תכנים פורנוגרפיים.

[כתבה 3](#) - אושר בכנסת: חובת חבישת קסדה לרוכבי אופניים חשמליים.

משכן הכנסת, צילום: לשכת העיתונות הממשלתית

דיווח הקבוצות במליאה

מה התחדש לכם מהדיון בתהליך החקיקה?

- הציעו סוגיות הרלוונטיות לעולמם של בני הנוער שחשוב בעיניכם לקדם באמצעות חקיקה.
- קיים חוק המחייב את חברי הכנסת להשיב לפניות שקיבלו מהציבור בפרק זמן של 45-75 ימים. האם פניתם בעבר לחברי כנסת? כיצד לדעתכם צריך אזרח לפעול במקרה שפנה לאחד מחברי הכנסת אולם לא זכה למענה? ראו [כתבה לדוגמה](#).

להרחבה נוספת על [תפקידי הכנסת](#) – מתוך אתר הכנסת.

חידונים ומשחקים

[חידון הכנסת](#) (חטיבה עליונה) – מתוך אתר הכנסת

[סרטונים וחידונים לבתי ספר יסודיים ולחט"ב](#) – מתוך אתר כנסת לילדים

[סיור וירטואלי במשכן הכנסת](#) – מאפשר להתבונן במליאת הכנסת ובמשכן

מזווית של 360 מעלות.

כתיבה ועריכה: אילנה רבינוביץ, אורי מלכין